

Панасюк В. В.,

здобувач вищої освіти магістр 2 курсу
навчально-наукового інституту № 3
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник:

старший науковий співробітник наукової
лабораторії з проблем превентивної
діяльності та запобігання корупції
навчально-наукового інституту № 3
Національної академії внутрішніх справ
Федоровська Н.В.

ПРОФІЛАКТИЧНІ ЗАХОДИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ЩОДО ПРОТИДІЇ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ

Протягом останнього десятиліття проблема торгівлі людьми набула особливої актуальності. Щорічно мільйони людей у світі стають жертвами відкритої та прихованої торгівлі. Торгівля людьми охопила сьогодні всі регіони та країни, загрожуючи їхній безпеці, що змушує говорити про неї як про глобальну проблему ХХІ ст. Це новий виклик, який постав перед людством як наслідок глобалізації. Міжнародні організації та уряди країн активно працюють над створенням програм, стратегій, політик, законів та механізмів, спрямованих на протидію цьому явищу [1, с. 166].

За даними ООН, кримінальний бізнес із торгівлі людьми за прибутковості посідає третє місце після торгівлі зброєю та наркотиками. Такий злочин складніше довести, тому цей кримінальний бізнес вважають одним із привабливих. Торговці людьми максимізують свій незаконний прибуток, шляхом мінімізації свободи своїх жертв. Торгівля людьми охоплює близько 24,9 мільйона людей у всьому світі. Кримінальний бізнес на такому злочині щорічно заробляє майже дев'ять мільярдів доларів за рахунок своїх жертв і на шкоду чесним громадянам [2].

30 липня 2020 Джон Річмонд, посол з особливих доручень у Державному департаменті США з моніторингу та боротьби з торгівлею людьми у Доповіді присвяченій 20-річчю знаменитих історичних подій заявив: «Торгівля людьми – це злочин на підставі обману та примусу, і ми можемо усунути помилки та поліпшити ідентифікацію жертв, прийшовши до правильного розуміння природи цього злочину» [3].

За інформацією звіту про кримінальні правопорушення Генеральної прокуратури України вже зареєстровано 225 кримінальних правопорушень за фактами торгівлі людьми, що майже на чверть більше ніж торік. На 40% збільшилася кількість осіб, яким повідомлено про підозру у скоєнні цього злочину, і на третину збільшилася кількість направлених до суду обвинувальних актів. Ці цифри свідчать про те, що в Україні у декілька разів збільшилася кількість злочинів цієї категорії.

Основними напрямками Національної поліції України у сфері профілактики та протидії торгівлі людьми є:

1) попередження торгівлі людьми шляхом підвищення рівня обізнаності населення, превентивної роботи, зниження рівня вразливості населення, подолання попиту;

2) боротьба із злочинністю, пов'язаною з торгівлею людьми, шляхом виявлення злочинів торгівлі людьми, осіб, причетних до скоєння злочину, притягнення їх до відповідальності;

3) надання допомоги та захисту особам, які постраждали від торгівлі людьми, шляхом удосконалення системи відновлення їхніх прав, надання комплексу послуг, впровадження механізму взаємодії суб'єктів у сфері протидії торгівлі людьми [4].

На нашу думку, стратегію протидії торгівлі людьми слід проводити за такими напрямками, як: а) підвищення рівня поінформування громадськості, осіб групи ризику; б) удосконалення законодавства та правоохоронних дій; в) постійна допомога потерпілим і потенційним жертвам.

Профілактична діяльність працівника поліції України стосується також імовірних і незакінчених фактів торгівлі людьми. Вона може здійснюватися за трьома основними напрямками: а) діяльність, спрямована на недопущення вчинення каузальних фактів торгівлі людьми, тобто таких, імовірність учинення яких зумовлена та перебуває в причиновому зв'язку зі злочином, котрий розслідується, з процесом слідства (такі злочини вчиняються з метою протидії розслідуванню); б) профілактична діяльність, спрямована на недопущення злочину щодо вчинення торгівлі людьми іншими особами, аналогічного тому, який розслідується (передбачає усунення причин та умов, що сприяли вчиненню злочину); в) профілактика «ймовірних» фактів торгівлі людьми, таких, які

можуть бути вчинені за наявності певних умов (невстановлені члени злочинного угруповання можуть знову розпочати злочинну діяльність) [5, с. 59].

Загальна профілактика передбачає вивчення працівниками поліції специфічних криміногенних чинників, що зумовлюють попит і пропозицію на «жертв торгівлі», а також створення умов та здійснення комплексу попереджувальних заходів, спрямованих на зменшення негативних наслідків або повне подолання цього суспільно небезпечного явища. Виявлення таких факторів досягається завдяки здійсненню кримінологічного аналізу правопорушень у сфері торгівлі людьми, учинених на конкретній території протягом певного періоду.

Індивідуальна профілактика полягає у виявленні осіб, від яких, з огляду на вірогідно встановлені факти їхньої антигромадської, протиправної поведінки, можна очікувати вчинення торгівлі людьми, і здійснення щодо них та їхнього оточення виховних та інших заходів впливу для запобігання злочинам. Виявлення причин та умов, що спричиняють торгівлю людьми, може бути досягнуто завдяки вивченню та аналізу: стану злочинності в межах обслуговування працівників поліції; матеріалів кримінальних проваджень щодо осіб, які займаються торгівлею людьми; даних адміністративної практики, повідомлень службових осіб, а також заяв, листів громадян; публікацій у пресі; результатів розвідувальних опитувань затриманих, заарештованих і свідків; застосування особистого пошуку [5, с. 83–85].

Зміст профілактичної роботи визначається з огляду на саму особистість, його характер, переконання, зв'язки й інші обставини. Стосовно виявлених осіб, від яких можна очікувати вчинення злочинів, пов'язаних із торгівлею людьми, це може бути досягнуто шляхом регулярного контролю за їхньою поведінкою.

Як свідчить аналіз дослідження, найбільш поширеними тактичними прийомами схилення окремих осіб до відмови від своїх злочинних намірів є такі: а) формування переконання в недоцільності вчинення саме цього злочину; б) аргументація недоцільності вчинення злочину через труднощі його здійснення, ненадійності партнерів співучасників; в) наведення аргументів неминучості викриття та покарання за обраний варіант злочинних дій, критика інших запропонованих варіантів;

г) роз'яснення можливостей утрати особистого благополуччя внаслідок реалізації злочинних задумів [6, с. 233–234].

Найбільш ефективним напрямом попередження торгівлі людьми є вжиття таких профілактичних заходів як:

а) правова пропаганда та роз'яснювальна робота серед населення;

б) своєчасне усунення або нейтралізація причин торгівлі людьми та умов, що їм сприяють;

в) активізація діяльності НП України з виявлення осіб, організованих злочинних угруповань, що займаються торгівлею людьми, та потерпілих від злочинів, усунення недоліків у боротьбі з торгівлею жінками;

г) залучення до боротьби всіх сил поліції та громадськості.

Отже, боротьба та запобігання злочину торгівлею людьми, захист його жертв і переслідування торговців людьми є комплексною проблемою. Завдяки цілеспрямованому підходу та колективних зусиль з профілактики торгівлею людьми можна досягти значних результатів. Раціональне та доцільне застосування всіх рівнів профілактики може свідчити про зменшення та розповсюдження явища торгівлі людьми, яке залежить як від самої структури профілактичної роботи, так і від самої особи [7].

Список використаних джерел

1. Протидія торгівлі людьми: навч.-метод. посіб. / Н. Гусак та ін.; за ред. Т. Семигіна. К.: Києво-Могилянська академія, 2008. 166 с.

2. Richmond John Cotton 2020 TIP Report Calls on Governments to Dispel Misperceptions About Human Trafficking and Movement. URL: www.state.gov/2019-tip-report-calls-on-governments-to-dispel-misperceptions-about-human-trafficking-and-movement/.

3. Richmond John Cotton 2020 TIP Report Celebrates 20 Years in the Fight to End Human Trafficking, JULY 30, 2020. URL: www.state.gov/2020-tipreport-celebrates-20-years-in-the-fight-to-end-human-trafficking.

4. Про протидію торгівлі людьми : Закон України від 20.09.2011 Ст. 4. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_010.

5. Виявлення та запобігання торгівлі жінками з метою сексуальної експлуатації : метод. рек. / [Андрієнко М. І., Дубина В. І., Василичук В. І. та ін.]. Київ : Кандиба Т. П., 2015. 59 с.

6. Дубина В. І. Взаємодія оперативних підрозділів МВС України з міжнародними та громадськими організаціями щодо протидії торгівлі людьми. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2014. № 2 (8). С. 230–243.

7. Виявлення та припинення торгівлі людьми : навч.-практ. посіб. / Н. М. Ахтирська [та ін.]. Київ : Конус-Ю, 2009. 212 с.

Савчук А. І.,

здобувач ступеня вищої освіти магістра
навчально-наукових видань № 3

Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник:

доктор юридичних наук, професор

кафедри теорії держави та права

Національної академії внутрішніх справ

Пендюра М. М.

ЗАСТОСУВАННЯ ПСИХОТЕХНІК ЯК ЕФЕКТИВНИЙ СПОСІБ УПРАВЛІННЯ ЖЕРТВОЮ

В умовах сьогодення явище домашнього насильства стає поширеним феноменом не тільки в Україні, але й у всій Європейській діаспорі загалом. Згадане вище явище дуже близьке психологам, адже одним із його не менш актуальних проявів від фізичного є завуальований психологічний вплив, у вигляді небезпечних психотехнік, які уміло використовує обізнаний маніпулятор для управління жертвою. До таких методів першочергово відносяться маніпуляції – непрямий спосіб досягти бажаного. Саме цей вид психологічного впливу застосовується з метою прив'язати до себе людину, або підштовхнути до виконання певних дій, що явно суперечать її власним інтересам.

Одним із важливих факторів побудови міцних та довірливих взаємин є щирість між партнерами. Маніпуляції ж як прийом прихованого впливу аж ніяк не сприяють встановленню щирих відносин. Адже маніпулятор використовує слабкість близької людини, її комплекси, дитячі травми та вразливий стан шляхом нав'язаного образу, який він створив у свідомості жертви. Саме застосування цієї психотехніки провокує такі небажані та нав'язливі для партнера емоції як страх, почуття провини та